DELIMITAREA ZONEI ECONOMICE EXCLUSIVE

Nicolae OSMOCHESCU,
doctor în drept, profesor universitar (USM)
Daniela POPESCU,
doctorandă (USM)

REZUMAT

În prezentul studiu, este analizată apariția, evoluția și codificarea instituției Zonei Economice Exclusive ca una dintre cele mai noi și mai importante instituții ale dreptului internațional public, în general, și a dreptului maritim internațional public, în special. Sunt cercetate principalele teorii prin care a fost fundamentată necesitatea ZEE, iar mai târziu și reglementată prin Convenția Unică a Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării, adoptată la Montego Bay (Jamaica) la 10 decembrie 1982. În concluzie, se demonstrează că instituția ZEE a fost imediat implementată eficace în practica națională a majorității statelor riverane, respectându-se prevederile Convenției privind întinderea ZEE până la limita de 200 mile marine, și drepturile, obligațiile și libertățile de care se bucură în ZEE statele riverane și toate celelalte state ale lumii.

Cuvinte-cheie: zonă, zonă economică, Zonă Economică Exclusivă, mare teritorială, zona contiguă, platou continental, mare liberă, Conferința ONU, Dreptul Mării, mile marine, stat riveran, stat neriveran, armonizarea intereselor, navigație comercială, stat limitrof, stat învecinat, linie de bază.

SUMMARY

The present study analyzes the emergence, evolution and codification of the Exclusive Economic Zone institution as the single most important new institution of public international law in general and international maritime law in particular. There are researched the main theories which was a fundamental need of EEZ, and later governed by the Single United Nations Convention on Law of the Sea, adopted at Montego Bay (Jamaica) on 10 December 1982. In conclusion it is shown that the EEZ institution was rapidly implemented in practice of the majority of coastal states, respecting the provisions of the Convention on the extent of the EEZ to the limit of 200 nautical miles, and the rights, obligations and freedoms enjoyed in the EEZ by the coastal states and all other states.

Key-words: Area, Economic Zone, Exclusive Economic Zone, territorial sea, contiguous zone, continental shelf, high seas, UN Conference, Law of the Sea, nautical mile, coastal state, non-coastal state, harmonization of interests, commercial navigation, bordering state, neighboring state, baseline.

Revendicările țărilor maritime și, în primul rând, ale marilor puteri maritime, pentru extinderea jurisdicției lor asupra diverselor resurse din largul oceanului, asupra resurselor vii (biologice), în particular, au fost făcute de secole. Dar numai după al II-lea Război Mondial s-a dezvoltat conceptul de a face o revendicare cuprinzătoare pentru toate resursele marine dintr-o zonă stabilită în zona unui stat dincolo de marea teritorială.

Conceptul de „zonă economică exclusivă", formulat inițial de către unele state sub denumirea de „mare patrimonială", a fost prezentat în „Projet d'article relatif au concept d'une zone économique exclusive" și a generat ample dezbateri pe timpul lucrărilor celor trei Conferințe ale Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării[1].

Conferință I din Geneva de la 24.02-29.04.1958, la care au participat peste 86 de state și care a adoptat patru convenții internaționale referitoare la:

a) marea teritorială și zona contigua[2] – 45 de state părți;

b) marea liberă[3] – 54 de state părți;

c) pescuitul și conservarea resurselor biologice în largul mării[4] – 36 de state părți;

d) platoul continental[5] – 54 de state părți.

A II-a Conferință ONU la care urma să fie găsit un consens cu privire la lățimea mării teritoriale și instituirea unei zone speciale de pescuit pentru statele riverane (nu termene de zonă economică), dar lucrările acesteia nu s-au finalizat prin adoptarea unor reglementări internaționale concrete.

A III-a Conferință ONU privind Dreptul Mării și-a desfășurat lucrările sale în formă de sesiuni – din decembrie 1973 până la 10 decembrie 1982, când în Montego Bay a avut loc sesiunea finală a conferinței. La conferință au participat 164 de state membre ale ONU, 6 state și teritorii cu statut de observator în ONU, 8 mișcări de eliberare națională, 19 organizații internaționale interstatale (interguvernamentale), 43 de organizații internaționale nonguvernamentale și 4 societăți și institute de cercetare științifică.

Necesitatea clarificării conceptului de Zonă Economică Exclusivă (în continuare ZEE), sau de mare patrimonială, este rezultatul practicii unor state americane care au stabilit unilateral, începând cu perioada 1945-1947 anumite zone speciale de protecție economică, în scopul exploatării resurselor piscicole și minerale din aceste spații maritime.

Pe 21 septembrie 1945, președintele SUA G.Truman a emis două proclamații pentru a impune jurisdicția Statelor Unite asupra resurselor marine, inclusiv dincolo

de cele 3 mile de mare teritorială ale SUA. Luate împreună, cele două declarații cuprind drepturile Statelor Unite atât asupra resurselor vii, cât și a celor minerale. Drepturile revendicate pentru pescuit nu sunt sub jurisdicția exclusivă a SUA. Președintele G.Truman a declarat: „Fiind preocupat de necesitatea conservării și utilizării prudente a resurselor sale naturale, Guvernul Statelor Unite consideră resursele naturale ale subsolului și fundului mării, din platoul continental, inferioară mării libere, dar contiguă Statelor Unite, ca aparținând Statelor Unite, fiind sub jurisdicția și controlul său. În cazurile în care platoul continental se întinde către litoralul altui stat, sau este împărțit cu un stat riveran învecinat, granița va fi stabilită de SUA și statul în cauză în conformitate cu principiile echitabile. Caracterul de mare liberă al apelor dincolo de platforma continentală și dreptul la libera navigare în acestea nefiind astfel afectate în nici un fel”[6].

Există patru aspecte importante ale acestei declarații: primul, o recunoaștere a nevoii de conservare și utilizare cu prudență a resurselor naturale; al doilea, revendicarea efectivă a jurisdicției asupra platoului continental; al treilea, recunoașterea faptului că platoul continental al Statelor Unite se poate învecina cu cel al unei alte țări, fiind necesară stabilirea unei granițe în concordanță cu principii echitabile; și al patrulea, păstrarea libertății tradiționale de navigare în largul mării.

În cea de a doua proclamație, președintele G.Truman a făcut următoarea declarație pentru Statele Unite: „Având în vedere nevoia presantă de conservare și protecție a zonelor cu resurse pentru pescuit, Guvernul SUA consideră potrivită stabilirea unor zone de conservare în acele locuri din largul mării contigue coastelor Statelor Unite, unde activitățile de pescuit au fost sau ar putea fi în viitor dezvoltate și menținute la o scară substanțială. Acolo unde asemenea activități au fost sau vor fi dezvoltate și menținute numai de cetățenii săi, Statele Unite consideră că este potrivit să stabilească zone clar delimitate de conservare, în care activitățile de pescuit vor fi obiectul unor reglementări și unui control al SUA”.

Declarația continuă să sublinieze încă două idei. În primul rând, în cazurile în care se desfășoară activități de pescuit dincolo de coasta Statelor Unite de către cetățeni ai SUA și ai altor țări, aceste activități vor fi reglementate și menținute de un acord între SUA și respectiva țară, și precum este menționat în declarația platoului continental, libertatea de navigare în aceste ape este recunoscută. Așadar, în ambele proclamații Statele Unite au limitat revendicările sale la drepturile jurisdicționale specificate și au recunoscut obligațiile sale de a negocia granițele cu statele învecinate, pentru a stabili acorduri privind pescuitul cu state străine, care pescuiesc în mod tradițional dincolo de coasta SUA, și de a permite libertatea de navigare tradițională a largului mării[7].

După Proclamațiile lui G.Truman, alte țări au făcut revendicări asupra zonelor din larg pentru a-și impune drepturile exclusive asupra resurselor naturale. Revendicările Mexicului (1945) și Argentinei (1946) au pus accentul pe platoul continental. Referitor la impunerea jurisdicției exclusive asupra tuturor aspectelor privind resursele din larg (de ex. conservarea, păstrarea, utilizarea și managementul tuturor resurselor marine) și la stabilitatea cadrului conceptual pentru ceea ce este cunoscut sub denumirea de „Zonă Economică Exclusivă” înaintate, pot fi identificate Chile, Ecuador, Peru. Deși toate cele trei state au făcut revendicări unilaterale pentru cele 200 mile marine, ca normă internațională ea a fost consfințită în *Declarația de la Santiago din 1952*, adoptată la Prima Conferință asupra exploatării și conservării resurselor marine din Pacificul de Sud. În Declarația asupra Zonei Maritime (art.II) „Guvernele Chile, Ecuador, Peru proclamă ca un principiu al politicii lor maritime internaționale, ca fiecare să posede suveranitatea unică și jurisdicția asupra zonei marine adiacente coastei țării sale și care se întinde pe nu mai puțin de 200 mile marine de la coasta menționată[8].

Mai târziu, în special la începutul anilor 70 ai secolului trecut, odată cu începutul pregătirii pentru convocarea celei de a III-a Conferințe pentru Dreptul Mării (UNICOS III), multe state, unilateral, au adoptat legi prin care au fost introduse zonele economice exclusive. Însăși termenul ZEE, pentru prima dată, este utilizat oficial în Documentul final al seminarului regional al statelor africane, care a avut loc în or. Iaunda (Camerun) în iunie 1972[9].

Acest termen este folosit și în documentele Keniei, Norvegiei, Canadei și a altor state prezentate în contextul ONU pentru utilizarea pașnică a fundului mărilor și oceanelor dincolo de limitele jurisdicției naționale, lucrările căruia au avut loc în 1972 și 1973.

Este adevărat că statele din zona Caraibilor în Declarația privind Dreptul Maritim (Santo-Domingo, iunie 1972) au preferat termenul de „mare patrimonială”, dar mai târziu au renunțat la acest termen, utilizând și ele termenul de „Zonă Economică Exclusivă”. Începând cu anul 1974, în toate documentele oficiale și neoficiale ale statelor riverane și proiectele propuse de ele pentru a III-a Conferință ONU pentru Dreptul Maritim, termenul de ZEE este unanim utilizat de către state.

La mijlocul anilor 1970, peste 23 de state din America Latină și Africa și-au stabilit unilateral ape teritoriale și ZEE cuprinse între 30-200 mile marine. La sfârșitul anilor 70 - începutul anilor 80 ai secolului trecut ZEE și-au stabilit țările Pieței Comune, SUA, Canada, URSS, adică practic toate marile puteri maritime.

Este interesant că Ecuador și Peru, două dintre cele trei state semnatare ale Declarației din 1952 de la Santiago, care au revendicat inițial zona de 200 mile marine ca ape teritoriale și zone de pescuit, mai târziu

și-au menținut revendicările excesive numai asupra mării teritoriale de 200 mile marine. Astăzi: Benin, Congo, Liberia, Peru, El Salvador, Somalia, Ecuador își extind jurisdicția și asupra apelor teritoriale de 200 mile marine. Acest fapt a condus la abținerea lor de la semnarea și ratificarea Convenției ONU 1982[10].

Așadar, este ironic faptul că din cele trei state care au început dezvoltarea conceptului de Zonă Economică Exclusivă, niciunul nu a implementat o legislație națională pentru o zonă economică ce a evoluat din anii 1950, o zonă economică, ce în final și-a găsit reglementarea în Convenția ONU din 1982 privind Dreptul Mării (UNCLOSIII).

Conceptul de ZEE a dobândit o acceptare generală chiar de la începutul negocierilor UNCLOSIII. Scopul fundamental pentru crearea acestui nou regim maritim a fost acela de a opri trendul revendicărilor naționale pentru a mări dimensiunea apelor teritoriale (unele state pretindeau la 2000 mile marine pentru ape teritoriale și zona de securitate), pentru a păstra cât mai multe libertăți posibile în largul mării, în același timp, oferind statelor riverane drepturi sporite asupra resurselor coastelor lor.

Problema statelor riverane, privind jurisdicția asupra resurselor dincolo de marea teritorială, a implicat mult numeroase interese ale mai multor state decât orice problemă din negocierile pentru Drepturile Mării. În dezbaterile care au avut loc în cadrul Conferinței UNCLOSIII, reprezentanții mai multor state au relevat necesitatea elaborării unui regim juridic special și adecvat pentru această nouă instituție juridică, în scopul armonizării intereselor statelor riverane și ale celorlalte state, în condițiile realizării drepturilor suverane ale statelor riverane și menținerii libertății de navigație și survol, precum și dreptul de a instala cabluri și conducte pentru celelalte state[11].

După cum am menționat anterior, din punctul de vedere al doctrinei dreptului internațional maritim, izvorul conceptului de Zonă Economică Exclusivă a fost conturat în actele naționale și internaționale ale mai multor state maritime în anii 1945-1980, pentru elaborarea unui statut juridic special al ZEE, au fost avute în vedere aspecte complexe referitoare la: a) orientările caracteristice în elaborarea regimului juridic; b) delimitarea zonei; c) natura drepturilor și obligațiilor statului riveran și a celorlalte state; d) utilizarea și conservarea resurselor biologice; e) libertățile mării deschise care se păstrează în ZEE pentru toate navele ale tuturor statelor, inclusiv pentru statele fără litoral; f) asigurarea unui regim juridic care să nu stânjenească navigația comercială și să permită dezvoltarea comunicațiilor internaționale; g) stabilirea drepturilor și obligațiilor statelor riverane în ZEE, fără a afecta drepturile celorlalte state[12].

În a doua sesiune de bază a celei de-a III-a Conferințe ONU pentru Dreptul Mării, ce s-a desfășurat în anul 1974 la Caracas, s-a subliniat necesitatea stabilirii unei ZEE de 200 mile marine, în care statele riverane să aibă drepturi suverane asupra resurselor biologice. În textul unificat de negociere, ZEE a fost definită ca spațiul maritim situat dincolo de marea teritorială și adiacent acesteia, în care statele riverane exercită drepturi suverane de explorare, exploatare, conservare și gestionare a resurselor naturale, biologice și minerale ale fundului mărilor, subsolului acestora, precum și cele conținute în coloana de apă aferentă. Așa, au fost formulate dispozițiile părții a V-a a Conferinței ONU pentru Dreptul Mării cu titlul „Zonă Economică Exclusivă". Partea a V-a ZEE reprezintă o parte componentă a „Pachetului de compromis" (engl. *packagr of compromises*), care a și făcut posibilă încheierea cu succes a celei de-a III-a Conferințe ONU pentru Dreptul Mării prin adoptarea și semnarea chiar în prima zi de către 127 de state ale lumii a Convenției unice a Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării, Montego Bay (Jamaica) 10.12.1982[13].

Chiar în primul articol din această parte a Convenției se face o distincție de delimitare clară geografică între ZEE și marea teritorială. Art.55 stipulează „Zona Economică Exclusivă este o zonă situată dincolo de marea teritorială și învecinată (adiacentă) acesteia, supusă regimului juridic special stabilit prin prezenta parte, în virtutea căreia drepturile și jurisdicția statului riveran și drepturile și libertățile celorlalte state sunt guvernate de prevederile și dispozițiile pertinente ale prezentei convenții".

Așadar, este făcută o distincție clară geografică și o primă delimitare juridică și spațială – ZEE nu este marea teritorială, ci o zonă dincolo de ea. Amintim că, conform datelor oficiale, statele lumii au stabilit apele teritoriale astfel: ***lățimea apelor teritoriale*** de:

- 3 mile marine – 1 stat;
- 6 mile marine – 2 state;
- 12 mile marine – 118 state;
- 50 mile marine – 1 stat;
- 200 mile marine – 7 state[14].

O a doua delimitare care urmează a fi făcută în privința ZEE – este stabilirea limitei în spațiu a ZEE „Necesitatea stabilirii limitei ZEE la maximum 200 mile marine de la limitele de la care se măsoară limita exterioară a mării teritoriale a fost susținută permanent pe timpul lucrărilor Comitetului de redactare a proiectului unificat de Convenție, de către delegațiile a peste o sută de state, printre care și România[15].

Așadar, art.57 definește lățimea ZEE, ca o lățime, care să nu poată să se întindă dincolo de 200 mile marine de la liniile de bază de la care se măsoară lățimea mării teritoriale.

Încă o delimitare, care se impune, este delimitarea ZEE între statele învecinate fie că țărmurile sunt limitrofe, fie că sunt situate față în față. Datorită apropierii de statele vecine, nici o țară nu poate și nu are voie

să își extindă ZEE la 200 mile marine (360 km) în toate direcțiile. Presupunând că fiecare stat riveran va decide să revendice o ZEE maximă permisă, atunci fiecare stat din lume va trebui să negocieze, cel puțin, o graniță cu, cel puțin, un stat vecin. În zonele semiînchise, cum ar fi Marea Neagră, Marea Mediterană, Golful Persic, Marea Baltică și Marea Chinei de Sud, de exemplu, nu există zone în care un stat limitrof să revendice o zonă completă de 200 mile marine. O situație aparte, specifică, există în delimitarea ZEE între statele riverane Mării Caspice.

Astfel, art. 74 prevede că „Delimitarea Zonei Economice Exclusive între state ale căror țărmuri sunt limitrofe sau situate față în față devine relevant pentru toate statele riverane, pentru delimitarea ZEE dintre statele cu coaste opuse sau învecinate".

Același art.74 prevede în pct.1: „Delimitarea zonei economice exclusive între state ale căror țărmuri sunt limitrofe sau situate față în față se face pe bază de acord, potrivit dreptului internațional, așa cum se indică în art.38 din Statutul Curții Internaționale de Justiție, astfel ca să se ajungă la o soluție echitabilă. Pentru delimitarea ZEE între așa state este utilizată, la nevoie, metoda liniei mediane sau linia distanței egale prin care se înțelege linia de la care fiecare punct este situat la o distanță egală de punctele cele mai apropiate de liniile de bază de la care este măsurată lățimea mării teritoriale a fiecăreia din aceste state[16].

Punctul 2) din art.74 stipulează că, dacă nu se ajunge la un acord într-un termen rezonabil, statele interesate de delimitarea ZEE pot recurge la procedurile prevăzute în partea a XV-a a Convenției. Partea vizată prevede, la rândul său, că rezolvarea diferendelor poate fi numai prin mijloace pașnice și aceasta este o obligație imperativă pentru state (art.279), statele, totodată, fiind libere în alegerea mijloacelor pașnice (art.289), conform unor proceduri speciale prevăzute în art. 281-299 din Convenție.

Realitatea a demonstrat că majoritatea statelor au apelat și continuă să solicite sprijinul instituțiilor jurisdicționale internaționale permanente sau organelor arbitrale, pentru delimitarea spațiilor maritime între state ale căror țărmuri sunt limitrofe sau situate față în față. Așa o posibilitate este expres stipulată în art.287 din Convenție.

Pentru punerea în aplicare a acestor principii, Convenția stabilește (pct.3 art.74) expres posibilitatea că statele interesate, într-un spirit de înțelegere și cooperare, vor face tot posibilul pentru a încheia aranjamente provizorii cu caracter practic și pentru a nu compromite sau împiedica, în timpul acestei perioade de tranziție, încheierea acordului definitiv. Aranjamentele provizorii nu prejudiciază delimitarea finală.

În sfârșit, prin pct.4 art.74 din Convenție este prevăzută și așa o formă de delimitare a ZEE cum poate fi un acord special în vigoare între statele interesate. În așa caz, toate problemele referitoare la delimitarea ZEE vor fi soluționate potrivit prevederilor acestui acord.

La 26.04.1986, România a stabilit ZEE a sa prin Decretul nr.142/1986 privind instituirea Zonei Economice Exclusive a R.S.România în Marea Neagră[17]. Prin acest act normativ, se stabilea că ZEE se întinde în partea exterioară până la o distanță de 200 mile marine de la liniile de bază de la care se măsoară lățimea mării teritoriale. Astfel, România a pus în aplicare principiul stabilit de Convenție privind limita maximă a ZEE, precum și pe cel referitor la delimitarea acesteia în cadrul negocierilor cu statele vecine ale căror țărmuri sunt limitrofe sau situate față în față cu țărmul românesc la Marea Neagră. În condițiile dimensiunilor restrânse ale acestei mări, delimitarea se va face prin înțelegeri cu aceste state, ținând seama de legislația României și cu aplicarea în funcție de circumstanțe specifice din fiecare sector de delimitare a principiilor și criteriilor de delimitare recunoscute unanim în dreptul internațional și în practica statelor în vederea adoptării unor soluții echitabile.

În prezent, dispoziții aplicabile procedurii de delimitare a Zonei Economice Exclusive a României sunt cuprinse în conținutul art.9 din Legea nr.17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României, republicată. Aceste principii constituie o aplicare a dispozițiilor art.74 din Convenție, Decretul nr.142/1986 privind instituirea ZEE a R.S.România a fost abrogat prin dispozițiile art.2 din Legea nr. 32/2002[18].

La moment, delimitarea ZEE a României în bazinul de vest al Mării Negre este realizată prin linia unică de demarcare stabilită prin Hotărârea nr.132 a Curții Internaționale de Justiție de la Haga privind cauza delimitării maritime în Marea Neagră, între România și Ucraina, din 3 februarie 2009, iar pentru partea de sud continuă negocierile cu Parlamentul Bulgar, fiind într-un stadiu avansat de evoluție. Totodată, după delimitarea limitelor laterale ale ZEE a României, se impune lansarea unei inițiative pentru ca, împreună cu toate celelalte state riverane Mării Negre, să se stabilească liniile de convergențe ale limitelor exterioare ale ZEE ale acestora în partea centrală a Mării Negre[19].

În finalul acestui studiu, menționăm că, conform art.75 „Hărți maritime și liste de coordonate geografice" din Convenție, pct.1) stipulează „Sub rezerva prezentei părți, limitele exterioare ale Zonei Economice Exclusive și liniile de delimitare trasate conform art.74 vor fi indicate pe harți maritime la o scară corespunzătoare, pentru a li se determina amplasarea. Dacă va fi cazul, trasarea limitelor exterioare sau a liniilor de delimitare poate fi înlocuită cu liste de coordonate geografice ale unor puncte, cu precizarea sistemului

geodezic utilizat". Prin pct.2) art.75 Statul riveran va asigura publicitatea adecvată a harților sau listelor de coordonate geografice și va depune un exemplar al acestora la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Concluzionând în finalul acestui articol consacrat delimitării Zonei Economice Exclusive, menționăm că conform datelor oficiale la 31 martie 2004[20] un număr de 109 state au stabilit o ZEE de 200 mile marine prin linii convenționale și prin coordonate geografice, dintre care 10 țări au stabilit ZEE prin delimitări comune[21]. Unele state latino-americane și africane și-au declarat jurisdicția asupra unei mări teritoriale cu lățimea de 200 mile marine, incluzând astfel și suprafața zonelor economice exclusive[22]. Alte patru state au apelat la procedurile prevăzute de Partea a XV-a din convenție referitoare la soluționarea diferendelor[23], un număr de 13 țări au instituit o zonă de protecție pentru pescuit[24] sau de protecție ecologică, iar un număr de 24 de state nu au prevăzut în legislația internă delimitarea zonei ori nu au comunicat aceste date Secretarului General ONU cum prevede pct.2) art.75 din Convenție[25].

Datele oficiale, practicile internațională și națională ne demonstrează incontestabil că instituția Zonei Economice Exclusive a devenit una dintre cele mai importante instituții ale Dreptului Maritim internațional public, în special, și al doctrinei și practicii dreptului internațional public contemporan, în general. Instituția ZEE a devenit una unanim recunoscută de statele lumii, fiind pe larg practicată atât în plan național, cât și internațional.

Note:

[1] Marian Ilie, *Dreptul mării – delimitarea spațiilor maritime*, Universul juridic, București, 2011, p.132.

[2] *Decretul nr.253/1961*, în *Buletinul oficial*, nr.25 din 14.10.1961.

[3] Manea Constantin, *Drept maritim și fluvial internațional și intern* /cdor (r) dipl.prof univ. Dr. Constantin Manea, jurist Elena Manea, București, Ed. Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, vol.I, *Dreptul Mării (drept maritim internațional public*, București, 2012, p.60-251.

[4] *Ibidem*, p.320.

[5] *Ibidem*, p.351.

[6] Скаридов А.С., *Морское право: учебник для магистров,* 2-е изд. перераб. и дополн., Изд-ство ЮРАИТ, 2012. 647 с. – Серия Магистр, с. 92.

[7] C.John Colombos, Q.C., LL, Q (Lond). *Longman,* 1972, p. 64-65.

[8] Conferința asupra Exploatării și Conservării resurselor maritime în Pacificul de Sud. Acorduri și alte documente ale OSA 1952-1966 (versiunea în l.engleză); Lima; Peru; secretariatul General, 1967.

[9] Citat după Молодцов С.В., *Международное морское право*, Москва, Международные отношения, 1987, с.136.

[10] Maritim Space: Maritim Zones and Maritim Delimitation. NRL, http:www.un.org./Defts/los/ LFCISLATIONANOTREATIES/PROFILES/table... summmary...of... claims.pdf.

[11] Vezi: Молодцов С.В., op. cit., p.138-150; Dumitru Mazilu, *Dreptul mării. Tendințe și orientări contemporane*, București, p.54-57.

[12] Marian Ilie, *op.cit.,* p.135-136.

[13] Manea Constantin, *Dreptul maritim și fluvial internațional și intern*./ cdor (2), vol.1, p.312.

[14] Maritim Space: Maritim Zones and Maritim Delimitation. NRL, http:www.un.org./Defts/los/ LFCISLATIONANOTREATIES/PROFILES

[15] Marian Ilie, *op. cit.,* p. 139.

[16] *Ibidem*, p. 141.

[17] Publicat în *Buletinul Oficial,* partea 1, nr.25 din 26.04.1986.

[18] Republicată în *Monitorul oficial,* nr.77 din 31.01.2002.

[19] Marian Ilie, *op.cit.,* p.288.

[20] UN Doc., A/56/58, in The Law of The Sea, Buletin nr.54, citat după: Marian Ilie, *op.cit.*, p.140.

[21] Cipru, Egipt, Georgia, Iran, Lituania, Polonia, R.D.Congo, Suedia, Turcia, Quatar.

[22] Benin, Congo, Ecuador, El Salvador, Liberia, Peru și Somalia.

[23] Au fost delimitate prin arbitraj sau de mijloace jurisdicționale ZEE dintre Camerun și Nigeria, Eritreea și Yemen.

[24] Algeria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Gambia, Irlanda, Malta, Marea Britanie, Norvegia, Palau, Papua-Noua Guinee, Spania (*n.a.* – numai statele subliniate au stabilit o ZEE).

[25] Albania, Bahrein, Benin, Bosnia și Herțegovina, R.D.Congo, Ecuador, El Salvador, Grecia, Irak, Israel, Italia, Iordania, Kuweit, Liban, Liberia, Libia, Monaco, Peru, Arabia Saudită, Serbia și Muntenegru, Singapore, Slovenia, Somalia, Sudan.